

СТАНОВИЩЕ

по дисертационен труд за присъждане на научна степен „Доктор на науките” по професионално направление 3.7. Администрация и управление в икономиката, докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство”, на ВСУ „Черноризец Храбър”, на тема **„Съвременни отправни точки за трансформиране на системата за данъчно облагане на физическите лица, включително и процесът на хармонизация”**

- **Автор на дисертационния труд:** Томаш Воловиец, доцент, д.ик.н. в университет Люблин, Полша.
- **Автор на становището:** проф. д. ик. н. Йосиф Илиев, Варненски свободен университет „Черноризец Храбър”, Варна.

I. Оценка на концептуалната рамка на дисертационния труд

Прегледът на концептуалната рамка, заложена в дисертационния труд дава основание за следните начални изводи с оценъчен характер:

- Дисертационният труд е в изследователска „ниша“, която определено е актуална за ЕС и страните членки на съюза, а именно – разкриване на възможности за хармонизация на данъчното облагане с основен акцент върху данъка на физическите лица.
- Дефинираните две взаимно обвързани цели на дисертационното изследване, а така също неговият предмет и обект, оценявам положително.
- Формулираните две изследователски хипотези са предизвикателство пред изследването. Макар, че първата хипотеза е спорна. Високо оценявам осемте изследователски въпроси, отговорът на които може да потвърди (или отхвърли) хипотезите на автора.

- Успешно са изведени методическите предположения на автора, критериите и методиките на изследването.
- Начално добре са аргументирани от автора „иновациите“ в изследователските резултати на дисертационния труд. Централен проблем в тях е връзката между нивото на данъчната тежест и икономическия растеж.

В нейната цялостност концептуалната рамка на труда може да бъде оценена твърде положително. Важно е да се подчертае, че тя създава много добри отправни точки към дисертационното изследване и неговото качество.

II. Оценка на резултатите и приносите на кандидата

Авторът на дисертационния труд несъмнено е изследовател с трайни и солидни интереси в третираната актуална в научно и практическо отношение област.

В първата част на дисертационното изследване са демонстрирани аналитични способности на автора и произтичащи обобщения относно връзката между данъците върху доходите и финансовата политика на държавата с нейните три основни цели. Важен извод е отсъствието на значима корелация между дела на данъците върху дохода във фискалните приходи и темпа на растеж на БВП. Следващ важен извод е разкритата отрицателна зависимост между дела на данъчната тежест от трудови приходи в приходите от фиска и темпа на растеж на БВП. Двата извода, основани на доказателствени факти са приноси моменти в труда и имат силна практическа значимост и полезност.

Във втората част на дисертационното изследване на основата на богат теоретичен анализ се разкрива връзката между данъка върху доходите и принципа на справедливостта. Оценявайки деликатността на материята за обществена справедливост на данъчното облагане, авторът прави широк кръг

изводи като идентифицира аргументирано т.н. от него „постулат за минимална справедливост“, което е добро негово постижение.

Третата част на труда е насочена към изследване на данъчното облагане в страните от ЕС. Проучени са факторите, които влияят върху формиране на съответните данъчни политики, близостта и различията между отделните политики, отраженията на политиките върху структурата на доходите от данъци. Важен елемент в изследването, допълващ постиженията на автора в тази част, са изведените социални последици от данъчното облагане на физическите лица.

Изследването в четвъртата част на труда обхваща анализа на структурните елементи на данъка върху доходите в ЕС. Оценявам положително формулираните от автора изводи от анализа, а като постижение в дисертационния труд може да се открие следното: значимите различия в данъчните политики на отделните страни и отражението им върху структурата на данъците, същевременно затрудняват процеса на тяхната хармонизация в ЕС. Приемливи са аргументите на автора относно посоките, в които може да се търси и постига определена хармонизация, при което се запазва и автономност на решенията в отделните страни – и не се достига отрицателни последици върху тяхната икономика. Авторът правилно оценява сложността на проблема за хармонизацията на данъчните системи и по-специално на данъците върху доходите на физическите лица в ЕС. В тази връзка, според мен, формулираните в труда насоки за реформи в структурата на данъка върху доходите на физическите лица и изискванията в контекста на реформите, могат да бъдат полезни за практиката на обогатяване в ЕС и отделните страни членки.

Заклучението на дисертационния труд обобщава коректно резултатите от проведеното изследване. Основен момент в него е извода, че хармонизацията

на данъка върху доходите на физическите лица не е съществен фактор върху функционирането на общоевропейския пазар. Тя има сравнително незначителен обхват, а обективните и субективни трудности за нейното постигане не нарушават условията за конкуренция в общия пазар. В тази връзка, според мен, изследването потвърждава втората хипотеза, въведена в дисертационния труд и отхвърля първата хипотеза.

III. Бележки по дисертационния труд

1. Авторът следва възприети от него основни критерии при оценка на възможностите за хармонизация на данъчното облагане на доходите на физическите лица. В заключението на труда е било необходимо тъкмо от позиции на критериите да се аргументира трудността или възможната степен на хармонизация.

2. В труда като цяло са налице редица повторения, които е могло да бъдат избегнати.

3. При защитата авторът следва да аргументира по-ясно и убедително необходимите цели на реформата на данъка върху доходите на физическите лица – цели в контекста на хармонизация в приемливи за страните от ЕС граници.

Заключение

Авторът на дисертационния труд Томаш Воловиец е д. ик.н. и д-р на социалните науки в Университета по икономика и иновации в Люблин, Полша.

Дисертационният труд представя автора като утвърден изследовател, който успешно разработва актуална и сложна проблематика, значима в контекста на по-нататъшната интеграция на страните от ЕС.

Дисертационният труд съдържа резултати и постижения на автора, които обогатяват и доразвиват теорията и практиката във важна за европейската общност област – възможности за хармонизация на данъчното облагане в страните членки на съюза.

Цялостното проучване на дисертационния труд ми дава основание да обобща, че той обогатява и доразвива теорията, методологията и практиката в особено важна от социална гледна точка проблематика.

С убеденост давам **положителна оценка** на дисертационния труд, качеството на който отговаря на високите изисквания за присъждане на научната степен „доктор на науките” на Томаш Воловиец.

Резултатите от дисертационното изследване и постиженията, които се съдържат в него ми дават основание да предложа на уважаемото научно жури да присъди на Томаш Воловиец научната степен **„доктор на науките”** по професионално направление 3.7. Администрация и управление в икономиката, докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство”.

26.09.2014 г.
София

Проф. д. ик. н. Йосиф Илиев